

#zabydlení

V sociálních službách chybí peníze z evropských fondů. Vláda s jejich vrácením otálí navzdory prohlubující se krizi

Tisková zpráva, 12. 7. 2022

Vláda Petra Fialy navzdory svým příslibům dosud nevrátila do Evropského sociálního fondu zhruba 200 milionů eur. Jde o finanční prostředky, které předchozí vláda Andreje Babiše navzdory doporučení odborníků i Evropské komise přesunula do infrastrukturních fondů. Organizace a jednotlivci sdružení pod hlavičkou iniciativy Za bydlení proto vládu opakovaně žádají o navrácení financí zpět do sociálních služeb, kde jsou nyní potřeba více než kdy jindy.

„Chtěli jsme po Petru Fialovi jasné slovo, že prostředky, které Andrej Babiš vyvedl ze sociální oblasti a vzdělávání do betonu, budou vráceny. Jasné slovo jsme však od pana premiéra Fialy zatím neobdrželi. S tím vzhledem k prohlubující se socioekonomické krizi nemůžeme souhlasit, chceme jasný závazek vlády, že peníze budou vráceny nazpět,“ říká Iva Kuchyňková z iniciativy Za bydlení, která v jednání zastupuje čtyři desítky neziskových a lidskoprávních organizací, představitele akademického sektoru i další aktéry.

Prostředky Evropského sociálního fondu (ESF+) jsou u nás čerpány prostřednictvím Operačního programu zaměstnanost (OPZ+) a Operačního programu Jan Amos Komenský (OP JAK) a přispívají k řešení problémů, u nichž v programovém období 2021–2027 hrozí zhoršování. Jde například o podporu fungování sociálních služeb, programů na zajištění dostupného bydlení, programů na podporu zaměstnanosti či o podpůrné služby pro seniory a rodiny s dětmi.

Původní doporučení Evropské komise navrhovalo alokovat do OPZ+ 1,6 miliardy eur. Předchozí vláda Andreje Babiše se navzdory doporučení Evropské komise i celé řady odborníků rozhodla tento příspěvek zkrátit a převést zhruba 10 % financí z ESF+ do Fondu soudržnosti zaměřeného na rozvoj infrastruktury. Investice do lidských zdrojů tak měly být nahrazeny investicemi do betonu. Současný kabinet Petra Fialy sice příslibil, že rozhodnutí předchozí vlády reviduje, s navrácením 10% alokace zpět do ESF+ však vyčkává. Převedení finančních prostředků přitom z procedurálního hlediska nic nebrání.

„Pokud premiér Fiala slibuje, že se v případě potřeby 10 % prostředků vyvedených z programu do něj vrátí, tak je ta potřeba právě teď. Důsledkem covidu, energetické krize a války na Ukrajině, tady máme nejhorší krizi za poslední dobu, přitom podpora dotačních programů je nižší než dřív, kdy už jsme pociťovali nedostatek kapacit ve službách. Nejvíce se nás dotýká, že jsou kráceny preventivní aktivity, jako je dluhové poradenství,“ říká metodička Člověka v tísní Vlastimila Sachrová.

„Navrácené prostředky by v rámci ESF+ bylo žádoucí směřovat do podpory sociálního bydlení, kde už nyní očekáváme dvojnásobnou absorpční kapacitu oproti alokaci. Jsou zde i další oblasti: preventivní služby, například bezplatné odborné poradenství, kterého je velký nedostatek v ambulantní i terénní formě, prarodinné sociální služby, jichž je významný deficit od počátku koronavirové pandemie a jejich potřebnost narostla i v důsledku příchodu uprchlíků

#zabydlení

z Ukrajiny, péče pro seniory a seniorky a také služeb pro děti, které v sociální sféře dlouhodobě chybí,“ vyjmenovává Barbora Bírová, ředitelka Platformy pro sociální bydlení.

„Nesmíme také zapomenout, že v ESF+ již byly prostředky sníženy přímo Evropskou komisí, a to z důvodu vyšší míry zaměstnanosti v ČR v rozhodném období. Navíc je vzhledem k aktuální situaci zřejmé, že reálná hodnota finančních prostředků ESF+ vinou inflace významně klesá. „Znovu proto požadujeme, aby byla převedená 10 % alokace navracena z infrastrukturních fondů zpět do ESF+ a nasměrována tam, kam patří,“ říká Iva Kuchyňková a dodává, že potřeba sociálních služeb bude dále narůstat kvůli následkům pandemie covid-19, přijímání a integrace dalších uprchlíků z Ukrajiny a stále rostoucí inflaci a s ní spojenému nárůstu cen za základní životní potřeby.

Zástupci iniciativy Za bydlení vládu také žádají o revizi pravidel spolufinancování tak, aby se do nich znovu vrátila nulová spoluúčast nevládních neziskových organizací při čerpání finančních prostředků v sociální oblasti. *„Velice oceňujeme snahu MPSV změnit tato pravidla přijetím dodatku. Připravované výzvy však nadále uvádějí spoluúčast 5 % pro celou republiku, 40 % pro Prahu i nevládní neziskové organizace. A jelikož řídicí orgán o nulové spoluúčasti rozhodnout nemůže, budou neziskovky nadále závislé na rozhodnutí vedení ministerstva, zda je možné prostředky v rozpočtu na tento účel uvolnit,“* upozorňuje Iva Kuchyňková.

Snížení objemu prostředků povede k omezení poskytování sociálních služeb jako je poradenství v oblasti dluhové a pracovní poradenství, adiktologické služby, vzdělávání a rekvalifikace či podpora v bydlení, ale také podpora dobrovolnictví, péče o seniory v terénu a dalších služeb. Silně negativně ovlivněn bude také rozvoj sociálně aktivizačních služeb pro rodiny – ať už pro příchozí rodiny z Ukrajiny a nebo české domácnosti, které postupně začnou zakoušet chudobu nebo na ně již dolehly finanční potíže v době covidu. Významným důvodem pro zachování alokace je také stárnutí populace ČR a nová možnost financovat ze zdrojů ESF+ také projekty pro seniory nebo vzdělávání dětí.

Při snížení ESF+ došlo k významnému snížení prostředků na inovace. Přitom se aktuálně celá společnost velmi rychle proměňuje a my budeme muset umět na tyto změny v nadcházejících letech reagovat. Významně byly prostředky sníženy v oblasti zaměstnanosti, přitom tato oblast byla v době pandemie covid-19 významně zasažena a bude se jí potřeba i nadále věnovat – nejen z důvodu potřeby co nejdříve zaměstnat příchozí migranty, ale i z důvodu potřeby zaměstnávat ohrožené osoby na trhu práce, jako jsou lidé s psychiatrickým postižením, se zdravotním či mentálním hendikepem, a také pomoci lidem dlouhodobě zaměstnávaným ve stínové ekonomice, dlouhodobě předluženým či lidem bez domova.

„Prostředky je také nutno směřovat do řešení obchodu s chudobou, a to jak v oblastech bydlení a práce, tak i v oblasti zadluženosti. Čelíme v této době mnoha výzvám a nelze si myslet, že situaci, která nastává, zvládne střední vrstva obyvatel sama bez pomoci. Už vůbec není představitelné, že ji bez pomoci zvládnou chudé rodiny s dětmi, samoživitelé, senioři a mladí osaměle žijící lidé,“ varuje Barbora Bírová.

„My od 1. 1. 2023 například nemáme z čeho zaplatit desítky úvazků v našem týmu dluhových poradců, kteří v loňském roce pomohli v rámci přímého poradenství 4 500 lidem s jejich dluhy a dalším tisícům prostřednictvím naší help linky. V situaci, kdy s penězi nevychází stále více

#zabydlení

domácností, zvažuje půjčky a může se ocitnout v dluhových pastech, považujeme naši službu za stále potřebnější,“ potvrzuje Vlastimila Sachrová z Člověka v tísni.

Iniciativa Za bydlení a její partneři se proti postupu české vlády ohrazují už od října 2020, kdy se informace o krácení ESF+ poprvé dostaly na veřejnost. Po neúspěšných jednáních s vládou Andreje Babiše se nová vláda Petra Fialy sice ukázala jako otevřenější partner k diskusi, potřebné kroky však dosud nepodnikla. *„Přesto věříme, že současná vláda naši výzvu vyslyší, napraví chybné kroky vlády předchozí a pomůže lepším nastavením alokace a čerpání ESF+ obyvatelům naší země překonat turbulentní socioekonomické období. Obzvláště při evropském předsednictví by Česká republika měla být při řešení krize vzorem pro celou Evropu,*“ uzavírá Iva Kuchyňková.

Kontaktní osoby za iniciativu Za bydlení:

Iva Kuchyňková

Advocacy officer

iva.kuchynkova@charita.cz

+420 603 280 738

Jiří Krejčík

Koordinátor pro média

jiri.krejcik@socialnibydeni.org

+420 774 509 340

Seznam 40 organizací protestujících proti změnám v alokaci ESF+:

Za bydlení

Iniciativa Za bydlení

Pomáhá prosadit fungující institucionální a legislativní model, který zabrání propadu lidí na ulici či do sítě obchodníků s chudobou

Charita Česká republika

Organizace poskytující sociální a zdravotní služby lidem v tíživé situaci nebo akutní nouzi, člen celosvětové organizace Caritas

Asociace Dítě a Rodina

Sdružení 79 organizací působících v oblasti péče o ohrožené děti

Vteřina poté

Skupina hájící zájmy dětí a mladých lidí vyrůstajících v ústavní péči

Asociace vzdělavatelů v sociální práci (ASVSP)

Spolek sdružující vyšších odborné a vysoké školy nebo jejich části, které nabízejí vzdělání v sociální práci na území ČR

Platforma pro sociální bydlení

Sdružení prosazující zákon o sociálním bydlení a program Housing First

Centrum pro společenské otázky – SPOT

Spolek zaměřený na urbanistické politiky s cílem zajistit důstojné soužití obyvatelů měst

Naděje

Jedna z nejstarších českých neziskových organizací pečující zejména o lidi bez domova a lidi ve stáří

ASISTENCE O.P.S.

Asistence

Podpora lidí s tělesným a kombinovaným postižením a jejich samostatného života v běžném prostředí

Člověk v tísní

Největší česká nevládní organizace, v Česku řeší zejména problematiku sociální práce a vzdělávání

Asociace organizací v oblasti vězeňství

Propojování různých aktérů v oblasti vězeňství a trestní justice a přispívání k systémovým změnám v oblasti naplňování trestní spravedlnosti

Nadace J&T

Pomoc a poradenství rodinám s dětmi v nepříznivé situaci

Aslido

Emancipace lidí bez domova prostřednictvím jejich zapojování do řešení bytové nouze a otevírání dialogu mezi všemi aktéry angažovanými v problematice bezdomovectví

Poskytovatel sociálních služeb pod hlavičkou Českobratrské církve evangelické, součást mezinárodní platformy Eurodiaconia

Poskytovatel sociálních služeb a pomoci potřebným na území Moravskoslezského kraje

DĚTI ÚPLŇKU

Spolek sdružující rodiče a další rodinné příslušníky dětí s poruchou autistického spektra

Organizace poskytující služby k podpoře nezávislosti seniorů

GERONTOLOGICKÝ INSTITUT

Gerontologický institut Analytická, vzdělávací, koncepční, konferenční a poradenská činnost v oblasti problematiky stáří a stárnutí, stáří pohledem vědy a odborníků

Mezinárodní křesťanská organizace pomáhající lidem v nouzi

EUROPEAN ANTI POVERTY NETWORK
EAPN ČR

Nezávislá síť organizací a skupin zapojených do zápasu s chudobou a sociálním vyloučením na venkově

Největší nezisková organizace v Česku podporující lidi se zkušeností s duševním onemocněním

ASOCIACE POSKYTOVATELŮ
SOCIÁLNÍCH SLUŽEB ČR

Největší profesní organizace sdružující poskytovatele sociálních služeb v České republice

INSTITUT PREVENCE
A ŘEŠENÍ PŘEDLUŽENÍ

Nezávislý think-tank zaměřený na problematiku zadluženosti domácností, exekucí a osobních bankrotů

SOS DĚTSKÉ
VESNIČKY

Nejstarší nezisková organizace pomáhající v Česku ohroženým dětem

asociace
komunitních
služeb

Střešní organizace poskytovatelů mimonemocničních sociálně zdravotních služeb pro lidi s psychotickou duševní poruchou

Hnutí Křesťan a práce
Movement Christian and labour
www.hkan.cz

Hnutí Křesťan a práce
Hnutí usilující o praktické uplatnění sociálního učení církve a řešení aktuálních problémů naší společnosti

Centrum pro dítě a rodinu Valika

Pomoc ohroženým dětem a jejich rodinám formou sociálně aktivizačních služeb

Česká rada dětí a mládeže
Střešní organizace sdružení dětí a mládeže v České republice

ČOSIV – Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání

Sdružení podporující rozvoj inkluzivního vzdělávání v českém vzdělávacím systému

✓ ASOCIACE
VEŘEJNĚ
PROSPĚŠNÝCH
ORGANIZACÍ ČR

Asociace veřejně prospěšných organizací ČR

Střešní a nadoborová asociace sdružující téměř 100 neziskových organizací, převážně poskytovatelů veřejně prospěšných služeb

Sdružení křesťanských seniorů

Spolek sledující duchovní a hmotné dobro nejen starších lidí

IQ Roma servis

Podpora možností, příležitostí a odhodlání Romů na cestě jejich růstu a společenského uplatnění

Lumos

Organizace zaměřená na deinstitucionalizaci a sjednocení systému péče o ohrožené děti

Prevent99

Jihočeská organizace poskytující služby mladým lidem ohroženým závislostmi

CEDR – komunitní spolek

Podporuje odstraňování bariér na trhu práce, integraci minorit do společnosti a zamezení sociálnímu vyloučení v regionech Šluknovského výběžku a Českého Švýcarska

Amalthea

Nestátní nezisková organizace působící v Pardubickém kraji. Poskytuje sociální, vzdělávací a terapeutické služby rodinám s dětmi a zajišťuje výkon sociálně-právní ochrany dětí

Women for Women

Pomáhá samoživitelům a samoživitelkám, dětem i kompletním rodinám zlepšit kvalitu života dětí a podmínky při jejich výchově

Multikulturální centrum Praha

Zapsaný spolek, který se zabývá otázkami spojenými se soužitím lidí z různých kultur v České republice a v jiných částech světa. Usiluje o společnost založenou na respektu k lidským právům, politické rovnosti a snižování sociálních nerovností

Charitní sdružení Děčín

Poskytuje sociální služby v děčínském regionu od roku 2002

Evropský Institut Renaissance

Zabývá se problematikou koheze a harmonizace života občanů EU